

ÜHEKSATEISTKÜMNES PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHA AD 2022

1Kr 1:4–9 (5Ms 6:4–9; Mt 22:34–40)

4 Ma tänan alati oma Jumalat teie pärast Jumala armu eest, mis teile on antud Kristuses Jeesuses!

5 Te olete ju kõige poolest saanud rikkaks Temas, igasuguses sõnas ja igasuguses mõistmises,

6 kuna tunnistus Kristusest on teis kinnitatud,

7 nii et teil ei ole puudu ühestki armuannist, oodates meie Issanda Jeesuse Kristuse ilmumist.

8 Tema kinnitab teid ka lõpuni, et te oleksite laitmatult puhtad meie Issanda Jeesuse Kristuse päeval.

9 Ustav on Jumal, kelle poolt te olete kutsutud osadusse Tema Poja Jeesuse Kristuse, meie Issandaga.

Sissejuhatus

Apostel Paulus kirjutas esimese kirja korintlastele 1. sajandi viiekümnendate aastate keskpaiku, tõenäoliselt paar aastat enne kirja roomlastele. Taoliseks arvamuseks annab aluse 1Kr 16:1jj mainitud korjandus Jeruusalemma koguduse heaks, mis Rooma kirja kirjutamise ajaks oli juba toimunud. Kiri on saadetud Efesosest (1Kr 16:8) Pauluse kolmanda misjonireisi ajal (vrd Ap 19).

Korintose kogudus oli rajatud Pauluse enda poolt aastal 50 või 51. Korintosesse tuli Paulus Ateenast, kus tema kuulutustöö üprisriki kesised tagajärjed (vt Ap 17:16–34) aitasid tal loobuda lootusest veenda inimesi inimliku tarkusega ning keskenduda peamisele – kuulutusele ristilöödud Kristusest: «Kui ma teie juurde tuln, vennad, ei tulnud ma eriti üleva kõne või tarkusega kuulutama teile Jumala saladust. Sest ma otsustasin teada teie keskel ainuüksi Jeesusest Kristusest ja Temast kui ristilöödust. Ja ma olin teie juures nõtruses ja kartuses ja suures värinas ning mu kõne ja mu kuulutus ei püüdnud veenda tarkusega, vaid Vaimu ja väe osutamise, et teie usk ei oleks inimlikus tarkuses, vaid Jumala väes.» (1Kr 2:1–5)

See ongi 1. Korintose kirja peateema: sõna ristik, mis on «narrus neile, kes hukuvad», aga «Jumala vägi» neile, kes päästetakse» (1Kr 1:18). Kirja otseseks ajendiks olid Korintose koguduses pärast Pauluse lahkumist tekkinud lõhed ja tülid, mis said alguse nii isikute vahelisest rivaliteedist kui teoloogilistest eriarvamustest ning tõid endaga kaasa mitte ainult erinevatesse «parteidesse» koondumise, vaid ka mitmesuguseid valeõpetusi ja kõlblusetust. Kirja otseseks ajendiks olid Pauluse sõnul «Kloe perelt» saadud teated lõhede ja riiu kohta (1Kr 1:11), samuti korintlaste endi poolt talle saadetud küsimused (1Kr 7:1).

Nagu öeldud, seab Paulus oma kirjas inimliku tarkuse vastu sõnumi ristilöödud Kristusest, kelles saab avalikuks «Jumala saladusse peidetud tarkus», mida «ükski praeguse ajastu valitsejatest ei ole ära tundnud» (1Kr 2:7j). Sellest tarkusest võib saada osa üksnes Jumala Vaimu abil, kes «uurib läbi kõik, ka Jumala sügavused» (1Kr 2:10) ning kelle templiks on iga kristlane (1Kr 3:16). Sellest tuleneb, et kristlane peab elama pühaduses, kuna Jumala tempel on püha – hoidudes ühtlasi eneseülendamisest, kuna mitte kellelgi ei ole põhjust ega õigust kiidelda iseendast, sest kõik, mis kellelgi on, on ta saanud Jumalalt (vrd 1Kr 4:7).

Suurelisuse paratamatuteks viljadeks on kõlvatus, andumine ebajumalateenistusele ja korratutele himudele, ülbus ja ülekohus oma kaasvendade suhtes ning omapärase paradoksina ühelt poolt kõikelukatavus, teiselt poolt aga kitsarinnalisus ja oma õiguse tagaajamine teiste arvel (vrd 1Kr 5–6).

Kirja keskosas pühendab Paulus rohkesti tähelepanu mitmesugustele inimsuhetele, nii abielus ja perekonnas (1Kr 7) kui laiemas ringis, rõhutades kohustust hoolida ka nõrgemate südametunnistusest ning hoiduda neile komistuseks saamast (1Kr 8). Samuti peab apostel vajalikuks tuletada Korintose kogudusele meelde head korda, mis peab valitsema jumalateenistustel (1Kr 10–11), ning seda, et kõik vaimuannid on antud mitte isiklikuks, vaid ühiseks kasuks ja koguduse üles ehitamiseks (1Kr 12 ja 14). Kõrgeimaks armuanniks on Pauluse sõnul armastus, milleta kõik muu on tühine (1Kr 13).

Kirja lõpuosa kõneleb surnuist ülestõusmisest, mille Paulus seab tähtsuselt kirja alguses käsitletud Kristuse risti sõnumi kõrvale, rõhutades, et «kui Kristust ei ole üles äratatud, siis tähendab see, et ka meie jutlus on tühine ja tühine on ka teie usk» (1Kr 15:14). Taolise otsekoheuse põhjuseks oli ilmselt asjaolu, et Korintose koguduses leidis inimesi, kes eitasid surnute ülestõusmist: «Kui aga Kristusest kuulutatakse, et Ta on üles äratatud surnuist, kuidas siis mõned teie seast ütlevad, et surnute ülestõusmist ei ole?» (1Kr 15:12) Erilise rõhuga kõneleb Paulus ihulikust ülestõusmisest – ilmselt vastusena neile, kes olid valmis tunnustama üksnes mingit «vaimset» ülestõusmist¹.

1. Korintose kirja viimases peatükis kinnitab Paulus, et ta kavatses Korintost peagi jälle külastada (1Kr 16:2jj), kusjuures mitte ainult korraks, vaid selleks, et pikemalt paigale jääda (1Kr 16:7).

Martin Luther võtab 1. Korintose kirja keskse sõnumi kokku järgmiselt: «Selles epistlis manitseb P. Paulus korintlasi, et nad peavad olema üksmeelsed usus ja õpetuses ja vaatama, et nad õpiksid hästi peasja, mis on komistuseks kõigele mõistmisele ja tarkusele, nimelt et Kristus on meie pääste.»²

---

¹ Sarnaselt 1Tm 2:18 mainitud eksiõpetajatele, kes väitsid, et «ülestõusmine on juba toimunud».

² Esimese Korintose kirja eessõna.

Keelelisi märkuseid

Tänan – εὐχαριστῶ – sõna εὐχαριστέω koosneb head tähistavast määrsõnast εὖ ja verbist χαρίζομαι – «[kellelegi] head meelt valmistama», «heatahtlik olema», «armuline olema» – ning tähendab eeskätt «tänamata», «tänu toomata».

Teie pärast – περὶ ὑμῶν – võiks tõlkida ka «seoses teiega» või «teile mõeldes» või «teid silmas pidades».

Armud – τῆ χάριτι – sõna χάρις tähendab «arm», «armuand», «armukingitus», «heldus», «heameel», «kiindumus», ka «tänu».

Kristuses – ἐν Χριστῶ – sõna Χριστός – «Kristus» – tuleneb verbist χρίω – «võidma», «salvima» – ja tähendab sedasama, mida heebrea משיח – «Messias», «Võitu».

Jeesuses – Ἰησοῦ – nimi Ἰησοῦς tuleneb heebrea nimest יהושע ja tähendab «JHWH on pääste», «JHWH päästab».

Kõige poolest – ἐν παντί – «kõiges», «kõigis asjus».

Olete...saanud rikkaks – ἐπλουτίσθητε – originaali passiivset kõneviisi võiks tõlkida ka: «[teid] on tehtud rikkaks» või «[teid] on rikkalikult varustatud».

Igasuguses – πάσῃ – «kõiges».

Mõistmises – ἐν... γνώσει – sõna γνώσις tähistab mõistmist, arusaamist, taipamist, ka vahetegemisvõimet (näiteks hea ja kurja, õige ja vale vahel) ja läbinägelikkust.³

Kuna – καθὼς – võiks tõlkida ka: «nagu ka».⁴

Tunnistus – τὸ μαρτύριον – sõna μαρτύριον – «tunnistus» – tuleneb sõnast μάρτυς – «tunnistaja» –, millest on pärit ka sõna «märter».

Ei ole puudu – μὴ ὑστερεῖσθαι – sõna ὑστερέω tähendab «hiljaks jääma», «[näiteks võidujooksus] maha jääma», «viimaseks jääma», «[võidupärjast] ilma jääma». Originaalis on tegemist originaali passiiviga, mida võiks tõlkida: «teid ei jäeta ilma [ühestki armuannist]» või «te ei jää maha [ühegi armuanni poolest]».

³ 1968. aasta piiblitõlkes: «tunnetuses».

⁴ 1739. aasta Piiblis: «nenda kui»; 1968. aasta piiblitõlkes: «sedamööda nagu».

Armumannist – χάρισματι – sõna χάρισμα tuleneb sõnast χάρις – «arm» – ja tähistab eeskätt teenimatult osaks saanud heategu, jumalikku andi, ka erilist, Jumala poolt kingitud annet või võimet.⁵ Uues Testamendis kasutab sõna χάρισμα Paulus 16 korda ja Peetrus ühel korral (1Pt 4:10).

Issanda – τοῦ κυρίου – sõna κύριος on Uues Testamendis enamasti Jumalale (ja Kristusele) reserveeritud tiitel, algses tähenduses «peremees», «omanik», «isand», «valitseja».

Ilmumist – τὴν ἀποκάλυψιν – sõna ἀποκάλυψις – «ilmutus», «ilmumine», «avalikuks saamine» – tuleneb verbist sõna ἀποκαλύπτω – «ilmutama», «avaldama», «teatavaks tegema» –, mis tähendab sõnasõnalt (nagu ka ladina *revelo*) «katet eemaldama».

Lõpuni – ἕως τέλους – sõna τέλος tähendab «lõpp», «lõppeesmärk», ka «otstarve» ning «see, mis tuleb teha/saavutada».⁶

Et te oleksite laitmatult puhtad – ἀνεγκλήτους – sõnasõnalt: «laitmatuina», «nendena, kellele ei saa midagi ette heita», «nendena, keda ei saa [milleski] süüdistada».

Ustav – πιστός – sõna πιστός – «ustav», «usaldusväärne», ka «usaldav» – tuleneb verbist πείθω – «veenma», «veendunud olema», «usaldama», «usalduma», ka «kuulda võtma/kuuletuma».

Kelle poolt – δι' οὗ – sõnasõnalt: «kelle läbi».

Osadusse Tema Poja Jeesuse Kristuse, meie Issandaga – εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν – sõnasõnalt (nagu 1968. aasta piiblitõlkes): «Tema Poja Jeesuse Kristuse, meie Issanda osadusse». Sõna κοινωνία tähendab «osadus», «[millestki ühiselt] osasaamine», «[millegi] jagamine [üksteisega]».

Sisuline analüüs

Esimese Korintose kirja ajendiks olid Korintose koguduses lahvatanud tülid ja rivaliteet, mis puudutasid otseselt ka kirja autorit, kes oli ühtlasi koguduse rajaja. Paulus nimetab seda probleemi kohe kirja alguses, pärast üsna lühikest sissejuhatust, manitsedes korintlasi: «Ma kutsun teid üles, vennad, meie Issanda Jeesuse Kristuse nime pärast, et te kõik räägiksite ühtviisi ja et teie seas ei oleks lõhesid, vaid et te oleksite ühte liidetud samas meeles ja samas nõus. Kuid Kloe pere, mu vennad, on mulle teie kohta teatanud, et teie seas on riidu.» (1Kr 1:10j)

⁵ Eesti keele seletav sõnaraamat annab võõrsõnale «karisma» kaks seletust: 1. inimesest kiirgav erakordne mõju-, tõmbe-, sisendusjõud, veetus, sarm; 2. armuand, mida jagab Püha Vaim.

⁶ 1968. aasta piiblitõlkes ja 1989. aasta Uues Testamendis: «otsani».

Kirja valdavalt üpris karmi tooni arvestades on huvitav tähele panna, kuidas Paulus pöördub lugejate poole oma läkituse alguses: ta kõnetab neid «Korintoses oleva Jumala kogudusena», «Kristuse Jeesuse pühitsetuina» ja «kutsutud pühadena» (1Kr 1:2), s.t tal ei ole mingit kahtlust, et tegemist on tõeliste kristlastega, kes mitte ainult ei ole [üks väike] osa Jumala kogudusest, vaid kelles teostub Jumala kogudus oma täiuses.⁷

Paulus soovib korintlastele Jumala armu ja rahu (1Kr 1:3) ega alusta kirja mitte nende vigade üle kaebamisega või nende süüdistamisega, vaid Jumala tänamisega nende eest: «Ma tänan alati oma Jumalat teie pärast Jumala armu eest, mis teile on antud Kristuses Jeesuses!» (1Kr 1:4) Siin tasub tähele panna ka seda, et Paulus kõneleb Jumalast kui «oma (või «minu») Jumalast: tegemist ei ole mitte teiste inimeste välistamisega või enda nendest paremaks ja Jumalale lähedasemaks pidamisega, vaid taolise usulise intiimsuse väljendamisega, millesse on kaasatud ka need, kelle poole apostel pöördub ja kelle eest ta «oma Jumalat» tänab – ei tohi unustada, et Korintose kogudus oli Pauluse enda rajatud: «Sest kui teil oleks ka kümme tuhat kasvatajat Kristuses, ometi ei ole teil mitut isa – evangeeliumi kaudu olen mina teid sünnitanud Jeesuses Kristuses.» (1Kr 4:15)

Paulus tänab Jumalat korintlastele osaks saanud armu eest, milles nad on saanud rikkaks kõige sõna ja mõistmise (või tunnetuse) poolest. Siin ei saa jätta märkamata vihjet kahele järgnevalt käsitlusele tulevale olulisele (ja valusale) temale, mis kujutasid endast Korintose koguduse kesket probleemi: nimelt olid Korintose kristlased endast üpris heal arvamusel prohvetliku kuulutamise (ja keeltes rääkimise) anni ja tunnetuse või taipamise anni tõttu, mille nad arvasid endil olevat. Paulus ei ütle midagi nende andide vastu, küll aga rõhutab, et need ei ole midagi, millega keegi võiks uhkustada, kuna «Jumal on valinud maailma meelet narrid, et häbistada tarku, ja Jumal on valinud maailma meelet nõrgad, et häbistada tugevaid» (1Kr 1:27), ning «olgu ennustused – need kõrvaldatakse, olgu keeled – need vaibuvad, olgu tunnetus – see lõpeb ära», sest «poolikult me tunnetame ja poolikult me ennustame, aga kui tuleb täielik, siis kõrvaldatakse poolik» (1Kr 13:8–10).

Kahtlemata on kõigi nende asjade puhul tegemist Jumala armuandidega, ja korintlased ei jää nende osas millegi poolest maha kellestki teisest, kuid neid ande on hädavajalik käsitleda just sellena, mis nad on: Jumala *armu* andidena. Keegi ei oma neid iseenesest, vaid kui tal need on, siis on Jumal need talle kinkinud. See on arm, mille osaliseks inimene saab Jeesuses Kristuses, kelle tunnistus ja ligiolu inimest lõpuni kinnitavad, nii et ta võib Issanda päeva saabumisel olla laitmatult puhas (siinkohal on oluline rõhutada, et Paulus ei anna korintlastele mitte käsku, et nad peavad olema laitmatult puhtad, vaid väljendab nii omaenda kui [loodetavasti ka] nende lootust ja ootust, et Issand hoolitseb selle eest, et nad oleksid Tema ilmumisel laitmatud).

---

⁷ «Kirik on nimelt pühade osadus, milles õpetatakse õigesti evangeeliumi ning jagatakse õigel viisil sakramente.» (Augsburgi usutunnistus VII)

Selle rõhutamises, et tegemist on Jumala *armu* andidega, võime taas näha varjatud vihjet kirja põhiteemale: apostel näitab, et tänu, kiitus ja au seoses kellegi karismaatilisusega ei kuulu mitte sellele inimesele endale, vaid Jumalale, kelle käest tulevad kõik vaimuannid, ning mis kõige tähtsam: kes ainsana võib teha ka patuse õigeks ja surnu elavaks: «Aga Jumala armust olen ma see, kes olen, ja Tema arm minu vastu ei ole läinud tühja... Aga seda ei ole teinud mina, vaid Jumala arm, mis on minuga.» (1Kr 15:10) Ükski inimene ärgu kiidelgu iseendast, vaid üksnes Jumalast, ning omakorda ainus, kellelt tulev kiitus peaks inimesele korda minema, on samuti Jumal (vrd 1Kr 4:5).

Kõneldes «Issanda päevast» peab Paulus täiesti kindlalt silmas Kristuse ilmumist kohtumõistjana viimsel päeval, mil Jumal teeb teatavaks igäihe igavese saatuse (vrd 1Kr 3:13) ning mil inimest ei päästa ei tema enda tarkus, tunnetus ega tublidus – ega ka n-ö erakondlik kuuluvus (vrd 1Kr 3:22: «...olgu Paulus, olgu Apollos, olgu Keefas, olgu maailm...») –, vaid üksnes Kristus ja Tema rist, sõna ristist, milles on Jumala vägi neile, kes päästetakse (vrd 1Kr 1:18).

Niisiis peab inimene ennast rajama Jumalale ja Tema armule – see on tema ainus ja samal ajal ka täiesti kindel ja kõikumatu lootus, mis ei jäta kunagi häbisse. Apostel julgustab korintlasi kinnitusega, et Jumal on ustav, ja selle kinnituse tagatiseks on Pauluse jaoks tõsiasi, et seesama ustav Jumal ise on nad ka kutsunud osadusse oma Pojaga, kes «neile, kes on kutsutud, olgu juutidele või kreeklastele», on «Kristus, Jumala vägi ja Jumala tarkus» (1Kr 1:24).

Osadusest Jeesuse Kristusega peab kasvama välja inimestevaheline osadus – vastandina Korintose kogudust kimbutanud lõhedele, mille juurde Paulus kohe pärast sissejuhatust tuleb. See ei ole Pauluse jaoks mitte ainult pragmaatiline, inimeste omavahelistesse suhetesse puutuv küsimus, vaid midagi täiesti põhjanevat, sest kui koguduses peaksid inimlikud asjad (olgu nendeks kasvõi inimlik tarkus ja [arvatav] jumalatundmine) ja nendest põhjustatud lõhed saama tähtsamaks ja määravamaks sellest, mis peaks inimesi ühendama – Kristusest ja Tema ristist ning Tema nimesse ristitud olemisest –, siis muudetakse seeläbi Kristuse rist ja evangeelium ise tühiseks (vrd 1Kr 1:17).

Tegemist on äärmiselt tõsise hoiatusega mitte ainult Korintose kogudusele, vaid kõigile kristlastele igal ajal. Jumal jagab endiselt rikkalikult oma armuande, kinnitades omasid, et nad võiksid Kristuse tunnistuses ustavaks jäädes olla Issanda päeval laitmatult puhtad (ehk need, keda ei saa milleski süüdistada – vt vastavat keelelist märkust), ent paraku varitsevad kristlasi endiselt ka needsamad ohud, mis olid saanud tõelisuseks Korintose koguduses: omavaheline rivaalitsemine ja lõhed, enda teistest paremaks pidamine (ka Jumalalt saadud vaimuandidega kiideldes), inimliku tarkuse seadmine ettepoole Kristuse evangeeliumist ja Tema ristist ja muu selletaoline.

Ainus pääsetee on panna kogu oma lootus Jumalale, kes on ustav – meie isekusest ja sagedasest truudusetusest hoolimata – ning kes suudab ja tahab meid kuni lõpuni kinnitada oma Poja, meie Issanda Jeesuse Kristuse osaduses.

Jutluseks

Üheksateistkümnenda pühapäeva teemaks pärast Nelipüha on EELK Jumalateenistuste käsiraamatu järgi «Suurim käsk». Teemavalik rajaneb kirikukäsiraamatu lugemiskava esimese lugemisaasta Evangeeliumil (Mt 22:34–40), milles Jeesus vastab küsimusele, milline on suurim käsk Seaduses: «Armasta Issandat, oma Jumalat, kogu oma südamega ja kogu oma hingega ja kogu oma mõistusega! See ongi suurim ja esimene käsk. Teine on selle sarnane: Armasta oma ligimest nagu iseennast! Neis kahes käsus on koos kogu Seadus ja Prohvetid.»

Esimese lugemisaasta Vana Testamendi lugemiseks (5Ms 6:4–9) on sellesama suurima käsu aluseks olev lõik viiendast Moosese raamatust, nn *Šema Israel*: «Kuule, Iisrael! Issand, meie Jumal Issand, on ainus. Armasta Issandat, oma Jumalat, kõigest oma südamest ja kõigest oma hingest ja kõigest oma väest...»

Esimese lugemisaasta Epistli sidumine Vana Testamendi lugemise ja Evangeeliumiga on võimalik seeläbi, et juhitakse tähelepanu apostel Pauluse tänusõnade selgele ja ainsale adressaadile: Paulus ei täna mitte oma kirja saajaid, vaid Jumalat, kelle armu läbi nad on päästetud ning kes neid jätkuvalt oma armus hoiab ja kinnitab. Kuigi siin pole otsesõnu juttu Jumala armastamisest, on ka Epistli läbivaks jooneks Jumala seadmine kõiges esikohale – või õigemini tõdemus, et Jumal on ainus (sh ainus tõeliselt ustav), kelle peale saab loota, kellelt tulevad kõik armuannid ning kes võib omasid valmistada ja kinnitada nii, et nad on Kristuse ilmumisel, s.t Issanda päeval, laitmatult puhtad ja võivad Tema kohtus püsima jääda.

Jutluse võib ehitada üles näiteks järgmiste punktidenä:

1. Pauluse kiri korintlastele oli ajendatud Korintose koguduses valitsenud tõsistest probleemidest ning kogudust kimbutanud tülidest ja lõhedest. Sellegipoolest alustab Paulus oma kirja tänamisega: ta tänab Jumalat Korintose koguduse eest, mille ta oli ise rajanud, ja sealsete kristlaste eest, tunnustades neile osaks saanud armuande, iseäranis seda, et nad on rikkad Jumala sõna tundmise ja kuulutuse poolest (ilmselt peab Paulus siinkohal silmas mitmesuguseid vaimuande, sh prohvetlikku kuulutamist, võib-olla ka keeltega rääkimist), samuti «mõistmise», s.t jumalatunnituse poolest. Paulus näib selles kiituses olevat täiesti siiras, kuigi on üsna kindel, et ta toob need konkreetsed annid esile seetõttu, et nendega olid seotud ka mitmed Korintose kogudust muserdanud probleemid.

2. Paulus rõhutab nii kirja alguses kui hiljem läbi terve kirja, et Jumala armuandide rikkus ei tohi saada põhjuseks lõhedele ega inimeste enesekiitusele ja enda teistest paremaks pidamisele. Tegemist on sõna otseses mõttes Jumala *armu* andidega, s.t need on saadud kingitusena ja nende eest on põhjust kiita üksnes Jumalat. See pole aga kõik: Paulus näitab järgnevalt, et kuitahes suurtest vaimuandidest, isegi prohvetiannist, tarkusest ja tunnetusest on mõõtmatult, lausa võrreldamatult tähtsam miski, mida inimlik tarkus kipub pidama ärritavaks või narriks (vrd 1Kr 1:23) – nimelt evangeeliumi rõõmusõnum Kristusest ja Tema ristist. «Kes tahab kiidelda,» ütleb apostel Paulus, «kiidelgu Issanda üle!» (1Kr 1:31)
3. Seegi ei ole meie enda käes, vaid Jumal on see, kes kingib meile usu, lootuse ja armastuse. Tema on ainus ustav, kes suudab ja tahab meid kinnitada ja hoida, et võiksime jääda Kristuse tunnistusse ja osadusse ning olla laitmatult puhtad Tema päeval, Tema ilmumisel. Kristlaseks olemine nõuab alandlikkust, endale ausalt näkku vaatamist ning oma elu ja olemuse tegelikkuse tunnistamist: «Vaadake, vennad, iseendid, millistena te olete kutsutud...» (1Kr 1:26) Ent just siin on ka meie suurim lootus: kui Issand on meid sellistena, nagu ma tõeliselt oleme, valinud ja kutsunud, siis võime olla kindlad, et Ta ei jäta meid oma ustavuses maha, kui me vaid ootame Tema ilmumist ja paneme kogu oma lootuse Tema õndsakstegevale armule.